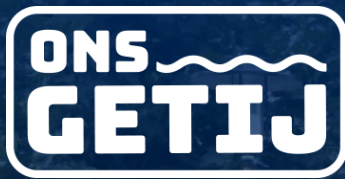

Dit is Google's cachegeheugen van <https://www.onsgetij.nl/ternaard-gas-kernafval/>. Dit is een momentopname van hoe de pagina eruitzag op 27 mei 2018 03:16:46 GMT. De [huidige pagina](#) kan in de tussentijd veranderd zijn. [Meer informatie](#).

[Volledige versie](#) [Tekstversie](#) [Bron weergeven](#)

Tip: als je je zoekterm snel wilt vinden op deze pagina, druk je op **Ctrl+F** of **⌘-F** (Mac) en gebruik je de zoekbalk.

[Home](#)[Onze artikelen](#)[Nieuws](#)[Over dit platform](#)

Waddenvereniging

Ternaard: gas eruit, kernafval erin?

[Blog](#) [Lobbywerk](#)

21 mei 2018 | [Herman Damveld](#) | ⌚ Leestijd: 5 minuten

Onder het Friese dorp Ternaard en de aangrenzende Waddenzee bestaan plannen voor gaswinning. Minder bekend is dat Ternaard óók op de lijst staat voor mogelijke ondergrondse opslag van radioactief afval. En nog minder bekend is dat één persoon een merkwaardige sleutelrol speelt bij *beide* projecten: Jan Paul van Soest – van adviesbureau De Gemeynt.

De Gemeynt noemt zich graag “een groep van onafhankelijke adviseurs, onderzoekers, procesbegeleiders en initiatoren”, bijvoorbeeld in deze [PDF](#) over gaswinning bij Ternaard. Van Soest is ontwerper en begeleider van het zogeheten omgevingsproces ten behoeve van deze [gaswinning](#)*. Bij dit proces komt het woord “onafhankelijk” vaak (bijvoorbeeld [hier](#)*, [hier](#) en [hier](#)) voor.

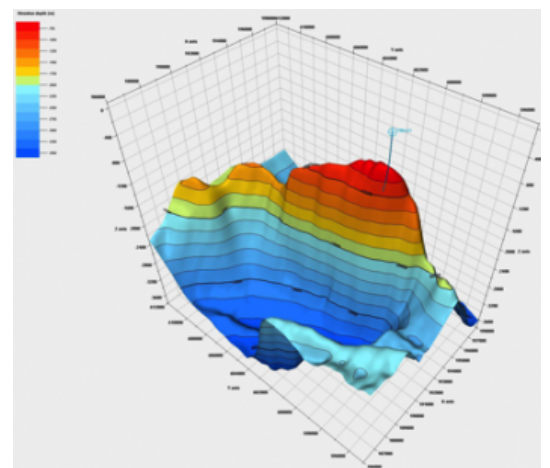
Maar Van Soest is niet onafhankelijk. Hij is vooral gericht op degene die hem betaalt.

*) Noot voor de lezer: bronnen met een asterix (documenten) staan op afgeschermdede weblocaties, en zijn alleen te openen door de link te kopiëren en in de browser te plakken.

Actief lobbywerk voor exploitanten kerncentrale

Van Soest heeft in 2005 meegewerkt aan een convenant tussen de Rijksoverheid en de eigenaren van de kerncentrale Borssele. Toenmalig staatssecretaris Van Geel (CDA) vroeg hem om te onderzoeken of het mogelijk zou zijn een compromis te vinden tussen enerzijds het besluit om de kerncentrale te sluiten in 2013 en anderzijds het verzet van de eigenaren van de reactor tegen een – in hun ogen – vroegtijdige sluiting.

Het resultaat van het onderzoek van Van Soest, het rapport “De kern van de discussie”, vormde de basis voor het convenant dat uiteindelijk [in 2006](#) werd gesloten. Volgens dit convenant mag de kerncentrale 20 jaar langer (tot 2033) in bedrijf blijven, mits er geïnvesteerd wordt om de uitstoot van CO₂ te verminderen.

3D-weergave van de zoutkoepel onder Ternaard en de

Verschillende milieuorganisaties vonden dit covenant niet kloppen, onder meer omdat voorbij werd gegaan aan de vraag of het verantwoord is om een kerncentrale in bedrijf te hebben die afval produceert dat *een miljoen jaar* gevaarlijk blijft. Voor Van Soest was dit aloude argument tegen kernenergie blijkbaar geen punt.

aangrenzende Waddenzee. Onder de zoutkoepel bevindt zich een gasveld. De zoutkoepel zelf is kandidaat voor opslag van kernafval. Een 'onafhankelijk' adviseur speelt in beide processen een sleutelrol.

Maar daarnaast is de duurzame kant van de ruilhandel, de beloofde CO2-reductie, helemaal niet gerealiseerd. Dat bleek [afgelopen woensdag](#) uit een [brief van minister Wiebes](#) van Economische Zaken en Klimaat. De milieuorganisaties hadden achteraf gezien dus gelijk.

Van Soest hanteert echter een andere benadering. Hij vergeleek twee dagen eerder in een [rapport](#) de financiële kosten van het proces met de opbrengsten. Bij Borssele is volgens Van Soest de plus uit het project 500 miljoen euro, terwijl de proceskosten een half miljoen euro waren.

Declaratie: een half miljoen

Bij die 500 miljoen euro ging het om de opbrengsten voor de exploitanten van de kerncentrale Borssele. De proceskosten waren de kosten die Van Soest heeft gedeclareerd om de verlenging van de levensduur van de kerncentrale Borssele mogelijk te maken. Deze kosten waren dus maar 0,1 procent van de plus voor de exploitant van [Borssele](#):

Project/plan	Resultaat	Inzet bij start (mln €)	Proceskosten (mln €)	Plus uit project (mln €)	Plus(€)/inzet	Proces(€)/inzet
Waddenzee/Cie-Meijer	Nieuw waddenzeebeleid: waddenfonds, waddenacademie, natuurgrenzen,	€ 9.000,0	€ 3,25	€ 800	8,9%	0,036%
Eemshaven Pact	Geen deal; afblazen kolenvergasser, Eemshaven-programma	€ 3.500,0	€ 1,5	€ 50	1,4%	0,043%
Idem	Eigen inschatting om wel akkoord te krijgen	€ 3.500,0	€ 1,5	€ 400	11,4%	0,043%
Eindberging kernafval div landen	Lopende activiteiten; per eindberging	€ 2.200,0	€ 5,0	€ 150	6,8%	0,227%
Windpark Urk	86 windturbines, compensatie € 3000/turbine	€ 1.000,0	?	€ 0,285	0,0285%	?
Maasvlakte-2	Maasvlakte-convenant, natuurcompensatie	€ 2.900,0	€ 3,0	€ 100	3,4%	0,103%
Kerncentrale Borssele	Convenant: 20 jaar levensduurverlenging, investeringen in transitie, veiligheidseisen	€ 2.000,0	€ 0,5	€ 500	25,0%	0,025%

Tabel: Indicatieve kengetallen kosten maatschappelijke processen in relatie tot de inzet (waarde/kosten van het project). Bronnen: eigen ervaringsgetallen, publicaties en inschattingen.

Kosten-baten vergelijking voor diverse energieprojecten, waaronder steenkoolvergassing in de Eemshaven (inclusief inschatting om dat afgeblazen project alsnog te realiseren), 'natuurcompensatie' voor aanleg van de tweede Maasvlakte, gaswinning onder de Waddenzee en het openhouden van de kerncentrale in Borssele. Uit: 'Diepgravende dialogen, bouwen aan vertrouwen: eindrapportage Kwartiermaker eindberging radioactief afval en gebruikte slijpstoffen' – [rapport](#) door Jan Paul van Soest, De Gemeeynt, 3 mei 2018.

Op eenzelfde manier bekijkt hij de andere projecten waar hij bij betrokken was. De opbrengsten waren telkens vele malen groter dan zijn kosten, zo staat het in de tabel op pagina 39 van zijn rapport van 14 mei jongstleden.

En dan nu Ternaard...

Dan de opslag van kernafval in de zoutkoepel onder Ternaard. De top van de zoutkoepel Ternaard ligt op 615 meter diepte, staat in een rapport van TNO over deze zoutkoepel (zie bijgaande figuur en onderstaande animatie). Ternaard is een van de grootste zoutkoepels in

de Nederlandse ondergrond, gelegen in het noorden van de provincie Friesland, deels onder bewoond gebied, deels onder de Waddenzee.

Deze zoutkoepel is één keer aangeboord waardoor er kennis is van de samenstelling. Met behulp van 2D en 3D seismiek is de zoutkoepel verder in kaart gebracht. Onder en nabij deze structuur zijn verschillende gasvelden aanwezig.

Deze zoutkoepel staat al vanaf de jaren 80 hoog op de lijst voor opslag van radioactief afval. De regering stelde besluiten over de opslag telkens uit, maar moet er volgens de Europese Unie wel aan blijven doorwerken.

Daarom heeft de regering besloten een Klankbordgroep in te stellen, waarbij *Van Soest* moest zorgen voor de voorbereidingen. In ambtelijke termen was hij de kwartiermaker. Zijn rapport verscheen afgelopen maandag.

In het verlengde van de visie van Van Soest uit 2006 dat kernafval geen rol mocht spelen bij de discussie over levensduurverlenging van de kerncentrale Borssele, stelt hij nu op pagina 35 van zijn rapport: “Hoewel er in Nederland geen principebesluit tot afbouw van kernenergie is genomen, beginnen ook in ons land de twee debatten te

ontkoppelen. Daarmee ontstaat ruimte voor een nieuwe dialoog over eindberging, *omdat het verzet tegen eindberging als strategisch aangrijpingspunt om kernenergie van tafel te krijgen afneemt.*”

Loskoppelen van onlosmakelijke onderwerpen: lucratief voor direct belanghebbenden

Echter, het is volstrekt onduidelijk op grond waarvan Van Soest dat concludeert. Voor zijn rapport heeft hij weliswaar gesproken met verschillende mensen en organisaties, maar met niemand in Noord-Nederland die zich tot nu toe bezig heeft gehouden met de opslag in zoutkoepels vanuit bijvoorbeeld milieuorganisaties. Hij kon overigens wel mensen in Zweden, België, Italië en Duitsland bezoeken. En let op, Van Soest heeft het over een “strategisch aangrijpingspunt”, alsof mensen in Noord-Nederland geen kernafval in zoutkoepels wilden vanwege uitsluitend strategische overwegingen. De ervaring van de talloze discussies sinds 1976 over de opslag in de Noord-Nederlandse zoutkoepels leert echter anders. De redenering van Van Soest is onjuist.

Het loskoppelen van opslag van kernafval en toepassing van kernenergie betekent tevens dat er over kerncentrales gepraat kan worden zonder dat er al een oplossing is voor de berging van het radioactieve afval. Dit geeft ruimte voor een discussie over een kerncentrale aan de Eemshaven, die immers nog steeds op de lijst staat voor de bouw van kerncentrales.

Tegelijk ontstaat zo ook ruimte om in Nederland kernafval te bergen uit verschillende landen, de zogeheten multinationale oplossingen. In de woorden van Van Soest op pagina 32: “Multinationale oplossingen kunnen met name interessant zijn voor de ‘kleine’ landen die te weinig HLW [hoogradioactief afval – H.D.] produceren om een eindberging financieel betaalbaar te kunnen realiseren.”

Betekent het bijvoorbeeld dat Ternaard de berging kan worden van kernafval uit niet alleen Nederland maar bijvoorbeeld ook Italië, Spanje en Slowakije? Van Soest noemt geen locaties maar sluit berging in Nederland niet uit. Omdat Ternaard hoog op de Nederlandse lijst staat, is dan het logische gevolg dat de zoutkoepel bij Ternaard in aanmerking kan komen voor deze internationale opslag.

Tip: ga door met het proces, maar verzwijg de locatie

Van Soest pleit voor de instelling van een Klankbordgroep. Hij schrijft op pagina 35: “Voor de eerstkomende stappen, te zetten in en door een Klankbordgroep, is het van belang de materie zoveel mogelijk los van locaties te benaderen.” Want: “*Zodra een meer specifieke locatie in het vizier komt (...) verstart de discussie.* Er ontstaat ruimte als van specifieke locaties afstand wordt genomen en eerst wordt gekeken principes en besluitvormingsmechanismen, en naar het proces waarmee in stappen naar locatiekeuzes kan worden gekomen.”

Van Soest zwijgt dan ook over de locaties die in het verleden genoemd zijn, maar rekent ons wel voor dat bij de opslag van kernafval de proceskosten slechts 0,227% zijn van de opbrengsten. Als de door Van Soest voorgestelde stappen genomen zijn, volgt wel een keuze voor locaties en dat kan bijvoorbeeld Ternaard zijn. Als je er vanaf het begin niet bij bent, kun je er door verrast worden.

Op deze manier kunnen mensen in de fuik van de besluitvorming lopen die Van Soest heeft opgesteld, hoewel *het lijkt* of er een onafhankelijk proces is. Kortom, zo kunnen we concluderen, voor Van Soest gaat het niet zozeer om de betrokkenheid van de burgers, maar om de opbrengsten voor zijn opdrachtgever.

Tot nu toe was zijn onafhankelijkheid dus niet aanwezig. Zou dit bij de gaswinning of de opslag in de zoutkoepel bij Ternaard anders zijn?

Dossiers:

Lees ook:

- **Geen vertrouwen in opzet omgevingsproces Ternaard**
- **Wantrouwen en verwarring in Ternaard over gaswinning Waddenzee**
- **Ternaard uit de spagaat door lokaal verzet**
- **Hoe het Friese dorp Ternaard worstelt met nieuwe gasboring**
- **Oproep: spreek je uit naar burgemeester over voorgenomen gaswinning Ternaard**
- **Het verhaal van Willem Schoorstra**
- **Ja, ook bij 'kleine velden' veroorzaakt bodemdaling schade aan huizen. Zoals in Wijnaldum (Friesland)**

Blijf op de hoogte van alle ontwikkelingen.

Ontvang de nieuwste artikelen in je mailbox. Zie ook ons [privacybeleid](#).

Volg ons via:

Meer:

Nieuws

Blog-artikelen

Acties

Achtergronden

© 2018. Ons Getij is een uitgave van de Waddenvereniging.